

İKTİSADİ KALKINMA MALİ DESTEK PROGRAMI
TR72-10-İKP-01
SIKÇA SORULAN SORULAR

S1. SSK ve vergi borcunu tasniflendirmiş bir KOBİ başvurabilir mi? SSK ve vergi borcu olanların durumu nedir?

C1. Başvuru Rehberi'nin **2.2.1. Başvuru Formu ve Diğer Belgeler** başlığı altında **Başvuru Sırasında Sunulması Gereken Destekleyici Belgeler** kısmında "Başvuru Sahibi ve ortakları için proje başvuru tarihi itibari ile en geç bir ay önce alınmış sosyal sigorta primi ve vergi borcu ile ilgili yükümlülüklerini yerine getirdiklerini ve borcun bulunmadığını veya varsa borcunun yapılandırıldığına dair belge" istenmektedir. Dolayısıyla ilgili belge, başvuru sırasında sunulacak belgeler arasında yer almalıdır aksi takdirde söz konusu proje ön inceleme aşamasında başarısız olacaktır.

S2. Yeni kurulmuş bir firma bu destekten yararlanabilir mi?

C2. Başvuru Rehberinde şirket kuruluş tarihi ile ilgili herhangi bir kısıtlamaya yer verilmemiştir. Buna göre, **2.1.1. Başvuru Sahiplerinin Uygunluğu** başlığı altında belirtilen diğer hususlara uymak koşuluyla yeni kurulmuş firmalar da proje başvurusunda bulunabilirler.

S3. KOBİ tanımı nasıldır?

C3. Başvuru Rehberi'nin **2.1.1. Başvuru Sahiplerinin Uygunluğu başlığı altında da belirtildiği gibi**, 18 Kasım 2005 tarih ve 25997 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Tanımı, Nitelikleri ve Sınıflandırılması Hakkında Yönetmelik kapsamında, 250 kişiden az yıllık çalışan istihdam eden ve yıllık net satış hâsılatı ya da mali bilançosu 25 milyon Türk Lirasını aşmayan, sermayesinin veya oy haklarının %25'den fazlasının KOBİ kapsamında olmayan bir işletmeye ait olmaması şartını sağlayan gerçek veya tüzel kişiler KOBİ kapsamına girmektedir.

S4. Bilimsel teknolojik çalışmalarda hiçbir yerde nitelendirilmemiş projeler için KOBİ niteliğini tamamen yitirmiş (iflas etmiş) birinci kişilerin bu projelerde yeni bir başlangıç yapması olabilir mi?

C4. Başvuru Rehberi'nin 2.1.1. Başvuru Sahiplerinin Uygunluğu: Kimler Başvurabilir? başlığı altında başvuru sahipleri ve ortaklarının destek alabilmek için bulunmaması gereken haller belirtilmiştir. Buna göre, "İflas etmişler veya tasfiye halinde bulunan ve bu durumları nedeniyle işleri kayyum veya vasi tarafından yürütülen, konkordato ilan ederek alacaklılar ile anlaşma yapmış, faaliyetleri askıya alınmış veya bunlarla ilgili bir kovuşturmanın konusu olanlar veya meri (yürürlükteki) mevzuatta öngörülen benzer durumlarda olanlar" Başvuru Sahibi veya ortağı olamazlar.

S5. Devletten teşvik alan KOBİ'ler projeden yararlanabilir mi? Daha önce TÜBİTAK'tan AR-GE hibe desteği aldık. Aynı faaliyetler olmamak üzere yine benzer ürün için proje sunabilir miyiz?

C5. Başvuru Rehberinin 2.1.3. Uygun Projeler: Destek Başvurusu Yapabilecek Projeler başlığı altında belirtildiği gibi, kar amacı güden gerçek ve tüzel kişiler, son üç yıl içerisinde ulusal ve uluslararası kaynaklardan aldıkları mali destek tutarları ile başvuru yapmış oldukları ve yanıt bekledikleri mali destekleri Başvuru Formunda belirtmek zorundadırlar. Başka kaynaklardan desteklenen aynı proje ve/veya faaliyetler için Ajans'tan destek sağlanamaz. Dolayısıyla proje faaliyetlerinin daha önce destek alınan faaliyetler ile aynı olmaması ve **2.1.3. Uygun Projeler: Destek Başvurusu Yapabilecek Projeler** başlığı altında belirtilen diğer şartları taşıması koşuluyla proje sunulabilir.

S6. Belediye iştirakleri başvuru yapabilir mi?

C6. Başvuru Rehberi'nin 2.1.1. Başvuru Sahiplerinin Uygunluğu: Kimler Başvurabilir? başlığı altında belirtildiği gibi 18 Kasım 2005 tarih ve 25997 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Tanımı, Nitelikleri ve Sınıflandırılması Hakkında Yönetmelik kapsamında işletmenin KOBİ kapsamına girebilmesi için taşıması gereken şartlardan biri, sermayesinin veya oy

haklarının %25'den fazlasının KOBİ kapsamında olmayan bir işletmeye ait olmaması şartıdır. Belediyeler KOBİ kapsamına girmemektedirler. Bu durumda belediye iştiraklerinde belediyelerin %25'den fazla sermaye veya oy hakkına sahip olmaları durumunda, belediye iştirakleri uygun Başvuru Sahibi olamazlar.

S7. Şirket olarak bir yıl öncesine kadar buğday, arpa gibi tarım ürünlerinin ticaretini yapıyorduk. İthalat ve yurtiçi alımlarla yıllık ciromuz 25 milyon TL'nin üzerindeydi. Geçen yıl (2009'un sonu) bir un fabrikası aldık ve normal sermaye, devamlı olarak alım satım olmadığı için yılda bir veya iki kez devir etti. Dolayısıyla son 9 aylık ciromuz 25 milyon TL'nin altına düştü. Kısacası geçmiş yıllarda 25 milyon TL'yi aşan ciromuz son yılda 25 milyonun altına düşmüştür. Şirket olarak 2010 yılında sanayi sektörüne girmiş ve bu yılda cirosu 25 milyon TL'nin altına inmiştir. Biz bu mali destek programından yararlanabilir miyiz?

C7. Başvuru Rehberi'nin 2.1.1. Başvuru Sahiplerinin Uygunluğu: Kimler Başvurabilir? başlığı altında adı geçen 18.11.2005 tarih ve 25997 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Tanımı, Nitelikleri ve Sınıflandırılması Hakkında Yönetmelik"'in 6.maddesi uyarınca KOBİ vasfı belirlenirken dikkate alınan kriterlerden herhangi birini, birbirini takip eden iki hesap döneminde de kaybeden veya aşan işletmeler KOBİ vasfını yitirir. **2.2.1 Başvuru Formu ve Diğer Belgeler** başlığı altında üç yıl veya daha uzun süredir faaliyette olan işletmeler için son üç mali yıla ait gelir tablosu ve bilançosunun onaylanmış nüshası istenmektedir. Dolayısıyla, son mali yılda (2010 yılı Mali Destek Programı olduğu için 2009 yılı sonu) yıllık net satış hâsılatı ya da mali bilançosu 25 milyon Türk Lirası'nı aşmamış olsa dahi, geçmiş yıllarda (2007 ve 2008) 2 yıl üst üste yıllık net satış hâsılatı ya da mali bilançosu 25 milyon Türk Lirası'nı aşmış ise işletme KOBİ kapsamına girmediğinden dolayı başvuru sahibi olamamaktadır.

S8. önceliklerin birbirlerine göre üstünlükleri var mıdır? (Öncelikler sıralı mıdır: Öncelik 1'in kapsamına giren Öncelik 2'nin kapsamına girenden daha mı avantajlıdır?)

C8. Başvuru Rehberi'nin **1.2. Programın Amaçları ve Öncelikleri** başlığı altında belirtilen önceliklerin birbirlerine göre üstünlüğü bulunmamaktadır.

S9. Yüksek Öğrenci kız yurdu işletmeciliği konusunda bir proje uygun mudur?

C9. Başvuru Sahibinin, Başvuru Rehberinin **2.1.1. Başvuru Sahiplerinin Uygunluğu: Kimler Başvurabilir?** başlığı altındaki şartları, sunulacak projenin de Başvuru Rehberinin **2.1.3. Uygun Projeler: Destek Başvurusu Yapabilecek Projeler** başlığı altındaki şartları taşıması ve Başvuru Rehberinin **1.2. Programın Amaçları ve Öncelikleri** başlığı altında belirtilen önceliklerden en az biri kapsamına girmesi durumunda uygundur.

S10. Mevcut işletmemizde kapasite artırımının yanı sıra ambalajımızı da kendimiz üretmek istiyoruz uygun mudur?

C10. Projenin, Başvuru Rehberinin **2.1.3. Uygun Projeler: Destek Başvurusu Yapabilecek Projeler** başlığı altındaki şartları taşıması koşulu ile uygundur.

S11. Mobilya imaları yapan bir firmayız mevcut kapasitemizin artırılması konusunda halihazırda 22 personelimizi 30'a çıkarmak maksadı ile herhangi bir destekten yararlanabilir miyiz?

C11. Başvuru Rehberinin **2.1.4. Maliyetlerin Uygunluğu: Destekten Karşılanabilecek Maliyetler** başlığı altında belirtildiği gibi, bütçenin insan kaynakları ve seyahat başlıklarının toplamı için tahsil edilebilecek tutar projenin toplam uygun maliyetlerinin %10'unu aşamaz. Personel sayısının artırılması başlı başına bir proje konusu olamaz. Ancak, projenin parçası olması ve projenin yürütülmesi için gerekli olduğu durumlarda, projenin toplam uygun maliyetinin %10'unu aşmayacak şekilde insan kaynakları maliyetleri proje bütçesine dahil edilebilir.

S12. Ajansın çevre konusunda yapılacak projelere destek vereceğini okumuştum. Çevre projeleri destek kapsamından çıkarıldı mı?

C12. Başvuru Rehberinin **1.2.1. Program ile Hedeflenen Sektör ve Alanlar** başlığı altında belirtilen önceliklerden en az birinin kapsamına giren projeler uygundur. Buna göre, "Çevre" ile ilgili bir öncelik 2010 yılı Mali Destek Programlarından "İktisadi Kalkınma" başlığı altında bulunmamakta olup, "Küçük Ölçekli Altyapı Projeleri" başlığı altında mevcuttur.

S13. Serbest Bölgede bulunan işletmemize yeni statik toz boya ünitesi yaptıracağımızdan; bahse konu bölgede yaptıracağımız boyar ünitesi Mali Destek Programı'na girer mi?

C13. Projenizin Başvuru Rehberinin **1.2.1. Program İle Hedeflenen Sektör ve Alanlar** başlığı altındaki önceliklerden en az biri kapsamına girmesi, Başvuru Rehberinin **2.1.3. Uygun Projeler: Destek Başvurusu Yapabilecek Projeler** başlığı altında belirtilen şartları taşıması koşuluyla uygundur.

S14. Sivas'ta yeni bir tekstil Ltd. Şti. olarak 9 aydır faaliyet göstermekteyiz. Tekstil üzerine işletmemizin kapasitesini artırmak istiyoruz. Bir ünitemizi bu destekten yararlanarak geliştirebilir miyiz?

C14. Başvuru Rehberinin **2.1.3. Uygun Projeler: Destek Başvurusu Yapabilecek Projeler** başlığı altında belirtilen şartları taşıması koşuluyla uygundur.

S15. Kayseri ve Erciyes Dağı'nın destinasyon olarak yurt dışı fuarlarda tanıtılması projesi ve dağ turizmi eleman yetiştirilmesi eğitim programı desteklenebilir mi?

C15. Projenizin Başvuru Rehberinin **1.2.1. Program İle Hedeflenen Sektör ve Alanlar** başlığı altındaki önceliklerden en az biri kapsamına girmesi, Başvuru Rehberinin **2.1.3. Uygun Projeler: Destek Başvurusu Yapabilecek Projeler** başlığı altında belirtilen şartları taşıması koşuluyla uygundur.

S16. İş tecrübesi ile alakalı olarak yeni bir tesis kiralayıp modernizasyonu yapılabilir mi?

C16. Yararlanıcının projeyi gerçekleştireceği yerin kira olması başvuru rehberinde belirtilen diğer şartların sağlanması koşuluyla herhangi bir engel teşkil etmemektedir.

S17. Ürünlerin paketlenmesine yönelik tesisler için yeni yatırımlar proje konusuna girer mi?

C17. Projenizin Başvuru Rehberinin **1.2.1. Program İle Hedeflenen Sektör ve Alanlar** başlığı altındaki önceliklerden en az biri kapsamına girmesi, Başvuru Rehberinin **2.1.3. Uygun Projeler: Destek Başvurusu Yapabilecek Projeler** başlığı altında belirtilen şartları taşıması koşuluyla uygundur.

S18. Turizm projelerinde kapasite genişletme yeni inşaat gerektirecektir. Yeni bina inşaatı uygun maliyet midir?

C18. Başvuru Rehberinin **2.1.4. Maliyetlerin Uygunluğu: Destekten Karşılanabilecek Maliyetler** başlığı altında belirtildiği gibi, Projenin uygulanması için mutlaka gerekli olması ve Ajans tarafından sağlanan mali desteğin %30'unu geçmemek koşuluyla küçük ölçekli yapım işleri (yeni bina inşaatı ve inşaatı devam eden binanın tamamlanmasına ilişkin yapım işleri hariç) uygun maliyettir.

S19. TEDGEM projesi kapsamında makine ve ekipman desteğinden yararlandık. Aynı tesis için pazarlama ve marka oluşturma veya laboratuvar kurmak için destekten faydalanabilir miyiz?

C19. Başvuru Rehberinin **2.1.3. Uygun Projeler: Destek Başvurusu Yapabilecek Projeler başlığı altında** Proje Başvuruları ve Mali Destek Almaya İlişkin Özel Düzenlemeler kısmında belirtildiği gibi başka kaynaklardan desteklenen **aynı proje ve/veya faaliyetler için** Ajans'tan destek sağlanamaz. Aynı tesiste farklı proje ve/veya faaliyetler için ise Ajans tarafından destek sağlanabilir. Ayrıca pazarlama, marka oluşturma veya laboratuvar kurulması da uygun proje konuları arasındadır.

S20. Daha önce hazırlanmış bir projenin devamı olabilir mi? Yarım kalmış yatırımlarımızda bu projeden faydalanabilir miyiz?

C20. Başvuru Rehberinin **2.1.3. Uygun Projeler: Destek Başvurusu Yapabilecek Projeler** başlığı altında da belirtildiği gibi, devlet bütçesinden veya diğer kaynaklardan halen finanse edilen veya finansmanı sağlanma sürecinde olan projeler ile Ajans ile sözleşme imzalanmadan önce başlatılan veya aynı faaliyet için diğer kaynaklardan finanse edilen projeler uygun değildir.

S21. Şahsımın 5 koltuklu bir kuaför salonu var. İki işçi çalıştırıyorum. İşçi sayımı 10'a çıkarmak istiyorum. Yozgat'ta kozmetik ürünleri pazarlıyorum. İşimi büyütüp Kırşehir, Nevşehir, Niğde, Çorum gibi yakın illere ulaşmak istiyorum. Kozmetik ürünleri üretmek istiyorum. Proje başvurusunda bulunabilir miyim?

C21. Başvuru Sahibinin, Başvuru Rehberinin **2.1.1. Başvuru Sahiplerinin Uygunluğu: Kimler Başvurabilir?** başlığı altındaki şartları, sunulacak projenin de Başvuru Rehberinin **2.1.3. Uygun Projeler: Destek Başvurusu Yapabilecek Projeler** başlığı altındaki şartları taşıması ve Başvuru Rehberinin **1.2. Programın Amaçları ve Öncelikleri** başlığı altında belirtilen önceliklerden en az biri kapsamına girmesi durumunda sunulacak projeler uygundur.

Ayrıca Başvuru Rehberinin **2.1.4. Maliyetlerin Uygunluğu: Destekten Karşılanaabilecek Maliyetler başlığı altında belirtildiği gibi**, bütçenin insan kaynakları ve seyahat başlıklarının toplamı için tahsil edilebilecek tutar projenin toplam uygun maliyetlerinin %10'unu aşamaz. Buna göre personel sayınızı arttırmak başlı başına bir proje konusu olamaz. Ancak, projenin parçası olması ve projenin yürütülmesi için gerekli olduğu durumlarda, projenin toplam uygun maliyetinin %10'unu aşmayacak şekilde insan kaynakları maliyetleri proje bütçesine dahil edilebilir.

S22. Mobilya sektöründe TSO'ya kayıtlı bir firmayız. Mobilya üretimi için 2009 yılında almış olduğumuz makine ekipman tutarı yaklaşık 120.000 TL. Şu an 6 kişi istihdamla 600 m2 alanda faaliyet göstermekteyiz. Şuan ki makine ekipmanımız ve yerimiz üretim kapasitemize yeterli gelmemektedir. Organize Sanayi Bölgesi'nde fabrika alımı ve kapasite artırımını konusunda yardımcı olabilir misiniz?

C22. Başvuru Rehberinin **2.1.4. Maliyetlerin Uygunluğu: Destekten Karşılanaabilecek Maliyetler başlığı altında belirtildiği gibi**; arazi veya bina alımları, istimlak bedelleri uygun olmayan maliyetlerdir. Dolayısıyla, fabrika alımı mali destek kapsamına girmemektedir. Ancak kapasite artırımını, **2.1.3. Projelerin Uygunluğu: Destek Başvurusu Yapabilecek Projeler** başlığı altındaki diğer şartları taşımak koşuluyla, uygun proje konusudur.

S23. İktisadi Kalkınma Mali destek programı kapsamında alınacak hibe ile mülkiyetine sahip olduğumuz arazi üzerine işletme kurup, işletme kredisini uzun vadeli kredi şeklinde kullanabilir miyiz?

C23. Başvuru Rehberinin **2.1.4. Maliyetlerin Uygunluğu: Destekten Karşılanabilecek Maliyetler** başlığı altında belirtildiği gibi, projenin uygulanması için mutlaka gerekli olması ve Ajans tarafından sağlanan mali desteğin %30'unu geçmemek koşuluyla küçük ölçekli yapım işleri (yeni bina inşaatı ve inşaatı devam eden binanın tamamlanmasına ilişkin yapım işleri hariç) uygun maliyettir. Dolayısıyla, yeni bina inşaatı uygun maliyet değildir.

Ayrıca, yararlanıcılar kendilerinin karşılamak zorunda oldukları eş finansman tutarını, banka ya da finans kuruluşlarından kredi yoluyla temin edebilirler. Böyle bir durumda, alınan kredilere karşılık projede alınan ekipmanlar rehin olarak gösterilemez.

S24. Eş finansmanlar nakit olarak mı yapılacak?

C24. Başvuru sahibi ya da ortakları tarafından sağlanacak eş-finansman, projeye özel olarak açılacak banka hesabı üzerinden harcamaları yapmak üzere kullanılacaktır. Eş-finansmanın projenin hesaplarında sözleşme imzalanır imzalanmaz görülmesi zorunlu değildir. Ancak, hak ediş esasına göre yapılacak ara ödemelerden önce, ajans tarafından yapılan ön ödemenin aynı orandaki yararlanıcı es-finansmanı ile birlikte proje kapsamında uygun şekilde harcanması gerekmektedir. Bununla birlikte, raporlama dönemlerinde ödeme talepleri yapılırken yararlanıcının kendi payına düşen eş-finansman katkısını proje hesabına dahil ettiğini ve yapılan ödemelere ilişkin transferi oradan gerçekleştirdiğini ispatlaması gerekmektedir.

S25. %20 - %50 Hususu: Bir projeye müracaat ettiğimizde destek oranı bir komisyon tarafından %20 - %50 arası değiştirilecek demek midir?

C25. Başvuru Sahibi, Başvuru Rehberinin **1.3. Orta Anadolu Kalkınma Ajansı Tarafından Sağlanacak Mali Kaynak** başlığı altında belirtildiği gibi verilecek destekte asgari tutar 40.000 TL ve azami tutar 400.000 TL'dir. Hiçbir destek, projenin toplam uygun maliyetinin % 20'sinden az ve % 50'sinden fazla olamaz. Bu

değerlerin dışında kalan destek taleplerini içeren projeler değerlendirmeye alınmayacaktır. Bütçenin kalan tutarı, sözleşmeyi imzalayan taraf olması sebebiyle, başvuru sahibi tarafından eş-finansman olarak karşılanmalıdır. Başvuru Sahibi Ajanstan talep edeceği destek tutarını belirtilen sınırlar içerisinde kendisi belirleyerek Başvuru Formunda belirtecektir.

S26. Toplam proje bütçesi 800.000 TL olan bir proje için 400.000 TL'nin altında destek verilmesi söz konusu mu?

C26. Başvuru Rehberinin **1.3. Orta Anadolu Kalkınma Ajansı Tarafından Sağlanacak Mali Kaynak** başlığı altında belirtildiği gibi verilecek destekte azami tutar 400.000 TL ve asgari tutar 40.000 TL'dir. Hiçbir destek, projenin toplam uygun maliyetinin % 20'sinden az ve % 50'sinden fazla olamaz. Bu değerlerin dışında kalan destek taleplerini içeren projeler değerlendirmeye alınmayacaktır. Bütçenin kalan tutarı, sözleşmeyi imzalayan taraf olması sebebiyle, başvuru sahibi tarafından eş-finansman olarak karşılanmalıdır. Buna göre, proje bütçesi 800.000 TL olduğu durumda Ajanstan maksimum 400.000 TL ve minimum 160.000 TL destek talep edilebilir. Başvuru Sahibi Ajanstan talep edeceği destek tutarını belirtilen sınırlar içerisinde kendisi belirleyerek Başvuru Formunda belirtecektir.

S27. Teşvik belgesi bulunan firmalar makine alımında KDV ödemiyorlar. Proje bütçesi hazırlanırken nasıl bir hesaplama yapılacaktır?

C27. KDV muafiyet belgesi olan işletmeler bütçe hazırlarken, proje kapsamında yapacakları ve uygun maliyetlerden kabul edilen satın alma maliyetlerini, söz konusu KDV muafiyetini dikkate alarak KDV hariç tutarını yazmalıdırlar.

S28. Projede çalıştırılacak personellerin maaşları uygun maliyet midir?

C28. Başvuru Rehberinin **2.1.4. Maliyetlerin Uygunluğu: Destekten Yararlanabilecek Projeler** başlığı altında belirtildiği gibi; projede görevlendirilmiş personelin net maaşları, sosyal sigorta primleri, ilgili diğer ücret ve maliyetler; yolculuk ve gündelik giderleri uygun doğrudan maliyetlerdir. Ancak, bütçenin insan kaynakları ve seyahat

başlıklarının toplamı için tahsil edilebilecek tutar projenin toplam uygun maliyetlerinin %10'unu aşamaz.

S29. Ajans tarafından taşıt alımına destek sağlanabilir mi?

C29. Başvuru Rehberinin **2.1.4. Maliyetlerin Uygunluğu: Destekten Karşılanabilecek Maliyetler** başlığı altında belirtildiği gibi araç alımları uygun maliyet değildir.

S30. Her katı 1.200 m² den oluşan 3 katlı bir işyerimiz var. Bu işyerine özel servis açmayı düşünüyoruz. Özel serviste otomobil, kamyonet türü araçların elektrik, mekanik, kaporta ve boya tamirata yapılacak. Servis için alınacak cihazların (akü test cihazı, fren test ayarı, far ayarı, rot balans ayarı, boya için fırın) maliyeti bu program kapsamında karşılanabilir mi?

C30. Başvuru Sahibinin, Başvuru Rehberinin **2.1.1. Başvuru Sahiplerinin Uygunluğu: Kimler Başvurabilir?** başlığı altındaki şartları, sunulacak projenin de Başvuru Rehberinin **2.1.3. Uygun Projeler: Destek Başvurusu Yapabilecek Projeler** başlığı altındaki şartları taşıması ve Başvuru Rehberinin **1.2. Programın Amaçları ve Öncelikleri** başlığı altında belirtilen önceliklerden en az biri kapsamına girmesi durumunda sunulacak projeler uygundur.

S31. TSE tarafından istenen kalite kontrol cihazları, laboratuvar cihazları uygun maliyet midir?

C31. Evet. Uygun maliyet kapsamına girmektedir.

S32. Binalarda proje gereği tadilat giderleri veya yeni ek bina yapımı uygun maliyet olarak kabul edilebilir mi?

C32. Başvuru Rehberinin **2.1.4. Maliyetlerin Uygunluğu: Destekten Karşılanabilecek Maliyetler** başlığı altında belirtildiği gibi, Projenin uygulanması için mutlaka gerekli olması ve Ajans tarafından sağlanan mali desteğin %30'unu geçmemek koşuluyla küçük ölçekli yapım işleri (yeni bina inşaatı ve inşaatı devam eden binanın tamamlanmasına ilişkin yapım işleri hariç) uygun maliyettir.

S33. Yeminli mali müşavir raporu ne zaman gereklidir?

C33. Ajans, destek miktarı 100.000 TL'nin üzerinde olan bütün projelerden denetim raporu talep eder. (Yasal denetim konusunda ulusal veya uluslar arası kabul görmüş bir denetim kurumuna (Yeminli Mali Müşavirler/Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası veya Sermaye Piyasası Kurulunca onaylanmış Bağımsız Denetim Şirketi) mensup onaylı bir denetçi yeminli mali müşavir tarafından yapılmalıdır). Yeminli mali müşavir raporu nihai rapor ile birlikte Ajans'a sunulur.

S34. Ara raporlar ve nihai raporlar için yüklenilen maliyetler uygun maliyetler midir?

C34. Evet. Uygun maliyetler kapsamına girmektedir.

S35. Yurt dışından yeni makine ithalatında hangi ülkelerden ithalat yapabileceğiz?

C35. Herhangi bir menşei kısıtlaması yoktur.

S36. Sigorta ve gümrük giderleri proje doğrudan maliyetine dahil edilebilir mi?

C36. 2.1.4. Maliyetlerin Uygunluğu: Destekten Karşılanabilecek Maliyetler başlığı altında belirtildiği gibi mali hizmet maliyetleri (özellikle havale maliyetleri, sigorta, banka maliyetleri vb.) uygun maliyetlerdir.

S37. Uygun olan dolaylı maliyetler toplam projenin %5'ini geçemez. Ancak bu maliyetin verilmesinin nedeninde projede belirtilmemiş yada sonradan ortaya çıkan bir maliyet türü ise bu miktarı belirtebilmek için projede nasıl bir anlatım yapacağız?

C37. Uygun dolaylı maliyetler, başka bir bütçe kalemi altında verilen maliyetleri içermeyen ve genel idari giderleri (elektrik, su, ısınma maliyetleri v.b.) karşılamak üzere projenin toplam uygun doğrudan maliyetlerinin % 5'ini aşmayacak şekilde belirlenmiş olan götürü tutardır. Bütçeye bu maliyetler öngörülerek dahil edilmelidir. Bu maliyetler götürü olarak bütçeleştirileceği için bunlarla ilgili herhangi bir destekleyici belgenin proje başvurusu esnasında sunulması gerekmemektedir. Ancak Orta Anadolu Kalkınma Ajansı uzmanları tarafından projelere yapılacak izleme

ziyaretlerinde idari maliyetlerin doğrulanması amacıyla destekleyici belge talep edilebilir.

S38. Türkiye genelindeki sazlıklardan biçilen kamışları ısı yalıtım ve dekorasyon malzemesi olarak ihraç etmekteyiz. Kamışı çıkarmak için traktör alınabilir mi?

C38. Başvuru Rehberinin **2.1.4. Maliyetlerin Uygunluğu: Destekten Karşılanabilecek Maliyetler** başlığı altında belirtildiği gibi araç alımları uygun maliyet değildir. Ayrıca kamışı çıkarmak birincil tarım faaliyetidir ve **2.1.3. Uygun Projeler: Destek Başvurusu Yapabilecek Projeler** başlığı altında da belirtildiği gibi, birincil tarım faaliyeti kapsamına giren projeler uygun projeler değildir.

S39. Aynı sektörde aynı konuda bir proje sunulduğunda kriter ne olacaktır?

C39. Değerlendirme sürecinde yapılan başvurunun öncelikle amaç, öncelik ve uygunluk kriterlerine uyup uymadığı değerlendirilecektir. Ardından projenin yürütülebilmesi için sahip olunan deneyim, teknik uzmanlık, yönetim kapasitesi ve finansman kaynakları ve diğer değerlendirme kriterleri (Bakınız: **2.3. Başvuruların Seçilmesi ve Değerlendirilmesi**) puanlanacaktır. Dolayısıyla doğrudan konuların veya faaliyetlerin birbirine üstünlüğü değil pek çok farklı kriterin değerlendirilmesi ve puanlanması gerçekleştirilecektir.

S40. Başarılı bulunan projeler ne zaman açıklanacaktır?

C40. Başvuru Rehberinin **2.4.2. Öngörülen Zaman Çizelgesi başlığı** altında da belirtildiği gibi, değerlendirme sonuçları hakkında Başvuru Sahipleri'ni bilgilendirmek için Ajans'ın planladığı tarih **27/12/2010 'dur**. Bu tarih kesin olmayıp, proje sayısına göre değişebilecektir.

S41. Yeni makine ve ekipman alımında kaç firmadan proforma fatura alacağız?

C41. Başvuru Rehberinin **2.2.1. Başvuru Formu ve Diğer Belgeler** başlığı altında da belirtildiği gibi, başvuru sırasında proje kapsamında birim maliyeti 10.000 TL'yi geçen her bir makine-ekipman satın alımı için en az 2 proforma fatura sunulmalıdır.

S42. Şahıs firması bina ablasına ait, kira ödemiıyor, kira sözleşmesi yok ama işletme erkek kardeşinin. Bu durumda kira sözleşmesi istenir mi? Ablamın tapusu yeterli bir belge midir?

C42. 2.2.1. Başvuru Formu ve Diğer Belgeler başlığı altında belirtildiği gibi, projenin hazırlık ve uygulama safhasından doğrudan sorumlu olan Başvuru Sahibi ve varsa Ortakları, projenin uygulanabilmesi için ilgili mevzuat gereğince resmi makamlardan alınması gerekli olan her türlü mülkiyet, kira sözleşmesi, izin, ruhsat, yetki belgesi, lisans gibi belgeleri sözleşme tarihine kadar hazır etmeleri gerekmektedir.

S43. Projede satın alımlar nasıl olacak?

C43. Başarılı bulunacak Başvuru Sahipleri ile sözleşme imzalandıktan sonra Ajans tarafından Satın Alma Eğitimleri verilecektir. Ayrıca bilgi vermesi için sunulan Standart Sözleşme'nin eklerinden EK IV-Satın Alma Kuralları'nı inceleyebilirsiniz.

S44. Projeler için avans verilecek mi?

C44. Değerlendirme ve seçim sürecinde başarılı bulunmamış, onaylanmamış, sözleşme imzalanmamış ve ödeme için gerekli koşulların yerine getirilmediği hiçbir durumda Ajans hiçbir Başvuru Sahibine hiçbir ödeme yapmayacaktır.

S45. ORAN proje bütçesinin maksimum %50'sini karşılayacak ve bunu %40, %40, %20 olarak 3 safhada banka hesabımıza yatıracak. Dolayısıyla Başvuru Sahibinin bu banka hesabına yatan hibeyi kullanma şartı nedir? Yatırılan hibe kadar kendisi de aynı hesaba hibe miktarınca para yatırmak zorunda mıdır?

C45. Başvuru Rehberi'nin **2.5. Sözleşme İmzalanması ve Uygulama Koşulları** başlığı altında ödemelerin nasıl yapılacağı açıklanmıştır.

S46. Proje hazırlayabilmemiz için geçmişe ait örnek bir proje tarafımıza verilecek mi?

C46. Hayır, örnek proje Ajans tarafından internet sitesinde yayınlanmayacak ve herhangi bir kişi veya kuruluşa da verilmeyecektir.

S47. Başvuru sırasında sunulması gereken destekleyici belgelerden olan Başvuru Sahibi tarafından proje uygulama kararının alındığı ve başvuru sahibini temsil ve ilzama yetkili kişi(lerin) belirlendiği yetkili yönetim organı kararı şahıs işletmeleri tarafından ne şekilde sunulacaktır?

C47. Şahıs işletmelerinde yetkili bir yönetim organı olmaması sebebiyle bu işletmelerin proje başvurusunda bulunmaları durumunda, işletmenin şahıs işletmesi olduğunu ispatlayıcı belge sunmaları yeterli olacaktır.

S48. Bilindiği üzere makine ekipman yatırımları için Yatırım Teşvik Belgesi düzenlenebilmektedir. Yatırım Teşvik Belgesi olan işletmeler KDV hariç tutarları mı bütçelendirecektir? Belgesi olmayan işletmelerin sözleşmeye hak kazanmaları durumunda belge alabilmeleri mümkün olabilecek midir? Olabilecek ise proje bütçelerinde KDV dahil mi yoksa hariç mi belirtilecektir?

C48. Başvuru Sahibinin hali hazırda (Yatırım Teşvik Belgesi vb.) KDV muafiyeti varsa ve bu durum proje uygulama sürecinde de devam edecek ise başvuru sahipleri proje bütçelerini KDV'den muaf olarak hazırlayabilirler. Bu durumda KDV muafiyetine ilişkin hususu başvuru aşamasında Ajans'a belge ile sunmak durumundadırlar.

Ancak bunun dışında hali hazırda KDV muafiyeti olmayan Başvuru Sahiplerinin Ajans'tan mali destek almaya hak kazanmaları bu işletmeler için herhangi bir KDV muafiyeti hakkı sağlamayacaktır. Bu sebeple proje bütçeleri hazırlanırken KDV dahil olarak hazırlanmalıdır.

S49. Proforma faturalar arasında fiyat farkı olabileceğinden bütçeye ortalama bir fiyat mı yoksa en düşük proforma fatura tutarı mı yazılacaktır?

C49. Proforma fatura sunulmasının amacı bütçeler hazırlanırken gerçekçi değerlerin tespit edilebilmesidir. Bu itibarla sunulacak proje bütçesinin destekleyici belgesi olan proforma faturalarda ortalama veya en düşük tekliften ziyade proforma faturalar doğrultusunda gerçekçi maliyetlerin bütçeye yansıtılması esastır.

S50. Madencilik ve Taşocakçılığı öncelikli sektörler arasında yer almaktadır. Bu sektörlerde kullanılan tekerlekli veya paletli özel iş makineleri de (Rok, Delici, Kırıcı, kazıcı vb) hibe programında alınabilecek midir?

C50. Başvuru Rehberinin **2.1.4. Maliyetlerin Uygunluğu: Destekten Karşılanabilecek Maliyetler başlığı altında belirtildiği gibi;** her türlü araç alımı uygun olmayan maliyetlerdir.

S51. Projede görevlendirilecek idari personel firmanın ortak veya çalışanlarında olabilir mi?

C51. Başvuru sahibinin ve/veya ortaklarının personellerinin projede görevlendirilmesinde herhangi bir sakınca bulunmamaktadır. Ancak bu durumda bu personele proje bütçesinden ödeme yapılamaz.

S52. “Performans Göstergeleri – Bilgi İçin” başvuru sırasında bu belge verilecekse ne ve nasıl doldurulacağı ile ilgili açıklama rica ediyorum.

C52. Başvuru Rehberinin eki olarak sunulan Performans Göstergeleri potansiyel proje Başvuru Sahiplerine bilgi verme amaçlı örnek olarak sunulmuş olup bu göstergeler projenin kapsamına ve Başvuru Sahiplerinin hedeflerine göre farklılık gösterebilir. Bu yüzden bu göstergeler Başvuru Sahipleri tarafından projeye özgü olarak belirlenerek Başvuru Formu’nun ilgili kısmında (EK-A - 1.10 Performans Göstergeleri) belirtilmelidir.

S53. Başvuru Formu doldurulurken başlıklarda kullanılan punto ve yazı tipleri mi kullanılacak?

C53. Başvuru Formu doldurulurken formdaki punto ve yazı tipinin kullanılması uygundur. (Times New Roman – 11-12 punto). Ancak, Başvuru Formunun doldurulması esnasında formda belirtilen sayfa limitlerini aşmamak gerekmektedir.

S54. Söz konusu Program kapsamında makine-teçhizat alımı ile ilgili yüzde (yapım işleri uygun maliyet toplamının %30'unu geçemez gibi)sınırlaması konusunda bir açıklama göremedim. Böyle bir sınırlama var mı?

C54. Bu mali destek programı kapsamında makine – ekipman alımı ile ilgili olarak mali herhangi bir sınırlama söz konusu değildir.

S55. Mali Destek Programının öncelikleri olarak belirtilen 4 önceliğin alt başlıklar ile sektörlere gruplandırıldığı görülmektedir. Öncelik belirlerken bu alt başlıktaki sektörleri baz almalı mıyız yoksa sadece örnek teşkil etmesi için mi sektör olarak belirtildi rehberde?

C55. Başvuru Sahiplerinin sunacakları projelerin Mali Destek Programının önceliklerinden en az biri ile uyumlu olması esastır. Bunun dışında sunulacak projelerin bu öncelikler altında belirlenen hedef sektör ve/veya alanlarda hazırlanmış olması değerlendirme sırasında Başvuru Sahibine avantaj sağlayacaktır. Ancak bu sektör ve/veya alana girmeyen konularda hazırlanacak projeler de Mali Destek Programının önceliklerinden en az biri ile uyumlu olması durumunda uygun proje konusu olarak kabul edilebilir.

S56. Proje bütçesi içinde belirteceğimiz görünürlükle alakalı küçük tutarlı ve az adetli harcamalar (tabela,flama,bayrak) için belli bir prosedür var mı? Satın alma eğitiminin olması veya ihale gibi şartlar tüm tutarlar için geçerli mi? Bu tarz bir harcamayı proje bütçesinde göstermeden şirket içinden finanse etsek ama işletme planına dahil etsek bir problem olur mu? Faaliyetler kısmında böyle bir çalışma yapılacak ama şirket tarafından karşılanacaktır diye not almamız yeterlidir?

C56. Proje uygulama aşamasında satın almaların nasıl yapılacağına ilişkin satın alma eğitimleri yine Ajans tarafından Mali Destek Yararlanıcılarına sağlanacaktır. Ancak bu süreçte bilgi edinmek amacıyla “Standart Sözleşme Ekleri – Ek IV. Satınalma Prosedürleri” dokümanını inceleyebilirsiniz. Bunun dışında faaliyetin belirtilerek harcamanın başvuru sahibi tarafından proje bütçesi dışında yapılmasında herhangi bir sakınca bulunmamaktadır.

S57. Proje kapsamında yapılacak makine-ekipman satın alımlarından 10.000 TL'nin üzerindeki için sunulması gereken proforma faturalar TL dışındaki bir para cinsinden düzenlenebilir mi?

C57. Evet, yurtdışından tedarikçiler tarafından temin edilecek proforma faturalar yabancı para cinsinden olabilir ancak bütçeye TL cinsinden yansıtılmalıdır. Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği'nin 24. maddesinin 4. fıkrası uyarınca ödemelerde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası döviz satış kuru esas alınacaktır. Dolayısıyla TL cinsine çevirirken bu kurun esas alınması gerekmektedir.

S58. Projemizin ÇED kapsamına girip girmediğini nasıl anlarız? Eğer ÇED raporu alınması gerekli bir projeyse, "ÇED Raporu için gerekli işlemler başlatılacaktır" yazısı yeterli olur mu? ÇED raporu gerekli değilse, herhangi bir belge sunulması gerekir mi?

C58. Başvuru Rehberinin Başvuru Sırasında Sunulması Gereken Destekleyici Belgeler kısmında belirtildiği üzere, projenin uygulanması için kanunla zorunlu kılınmış; ÇED Raporu veya ÇED Raporuna ihtiyaç olmadığını gösteren ilgili kurumdan alınmış yazı istenmektedir.

İlgili proje ÇED kapsamına giriyor ise başvuru sahiplerinin **projeye ilgili "ÇED Olumlu"** veya ÇED kapsamına girmiyor ise **"ÇED Gerekli Değildir"** kararı veya **"ÇED Muafiyet Yazısı"**nı başvurudan önce almış olmaları ve proje dosyası ile birlikte başvuru aşamasında Ajansa sunmaları gerekmektedir.

Bu belgenin son başvuru tarihine kadar alınmadığı durumlarda işlemlerin devam ettiğini ve eksiklerin tamamlanması halinde bu belgeyi almaya herhangi bir mani bulunmadığına dair ilgili kurumdan alınan resmi yazının başvuru sırasında sunulması yeterli olacaktır. Bu durumda bu belgenin sözleşme tarihine kadar hazır edilmesi gerekmektedir. Sözleşmeye davet bildirimine en fazla 10 gün içerisinde gerekli belgelerin tamamı tedarik edilmiş olarak icabet edilmediği takdirde Başvuru Sahibi sözleşmeden feragat etmiş sayılacak ve eksik belgelerin temini için kesinlikle ilave süre verilmeyecektir.